

17 Ιουλίου 2017

Το αρχοντικό κόσμημα στην Κοζάνη -Κτίριο του 18ου ζωγραφισμένο απ' άκρη σε άκρη

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Προσκυνήματα-Οδοιπορικά-Τουρισμός](#)

Ένα στολίδι της Σιάτιστας, το αρχοντικό της Πούλκως ανοίγει για το κοινό μετά

την ολοκλήρωση των εργασιών αποκατάστασής του, που συγχρηματοδοτήθηκε με 1,5 εκατομμύριο ευρώ από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του προγράμματος ΕΣΠΑ 2007-2013.

Οι επισκέπτες θα μπορούν πλέον να θαυμάσουν από κοντά το εντυπωσιακό κτίριο με τη λαμπρή διακόσμηση στη συνοικία της Γεράνειας στη Σιάτιστα, από την Κυριακή 16 Ιουλίου, στις 12:00.

Προίκα της Πούλκως

Κοντά 300 χρόνια πριν, ο Βαλκάνιος πραματευτής Θόδωρος Εμμανουηλίδης από τη Σιάτιστα της τουρκοκρατούμενης Μακεδονίας, που έχτισε ένα αρχοντικό ψηλό, στολισμένο με ζωγραφιές και με καράβια και με λουλούδια και με την Πόλη ολόκληρη ζωγραφισμένη μαζί με τον Βόσπορο, και με τζάκια και με στεφάνια και γιρλάντες και υστερα, όμως, το πούλησε στον συντοπίτη του, έμπορο καπνού Λάζαρο Πουλκίδη ή Πούλκο, στη Βιέννη, που το ήθελε για προίκα της κόρης του, της Ελένης.

Εκείνος το πήρε, την προίκισε την Ελένη και έμεινε το αρχοντικό στα χρόνια που ακολούθησαν με τ' ονομα... «Το αρχοντικό της Πούλκως».

«Κτισμένο ανάμεσα στα 1752-1759, είναι ένα εξαιρετικό δείγμα αστικής αρχιτεκτονικής του 18ου αιώνα, εύγλωττος μάρτυρας της άνθισης των πόλεων της Δυτικής Μακεδονίας, όπου το επιχειρηματικό δαιμόνιο των Ρωμιών εμπόρων

κατάφερε να μετατρέψει τις ευκαιρίες που πρόσφερε η αχανής Οθωμανική αυτοκρατορία σε πλούτο και ποιότητα ζωής.

Περίτεχνες τοιχογραφίες

Οι τοιχογραφίες με τα τρικάταρτα εμπορικά ιστιοφόρα και τα περίτεχνα αραβουργήματα που διακοσμούν τους εξωτερικούς τοίχους του ορόφου δηλώνουν τις πηγές του πλούτου, αλλά και την κοσμοπολίτικη διάθεση των ιδιοκτητών του αρχοντικού, ενώ η μορφολογία, η δομή και η διακόσμησή του ακολουθούν τα εξαιρετικά λειτουργικά πρότυπα που, όντας προϊόντα παράδοσης και εξέλιξης αιώνων, καθιερώθηκαν και επαναλαμβάνονταν παντού, από την Κωνσταντινούπολη, τη Σμύρνη και την Αττάλεια, μέχρι το Κάιρο και τα Βαλκάνια, αντικατοπτρίζοντας το κοινό γούστο -τη μόδα της εποχής- και ενσωματώνοντας τις τοπικές ιδιαιτερότητες» σημειώνει η έφορος αρχαιοτήτων Ημαθίας Αγγελική Κοτταρίδη (σ.σ. η αποκατάσταση του αρχοντικού υλοποιήθηκε από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ημαθίας, στην οποία ανήκε η Σιάτιστα τα προηγούμενα χρόνια κι έγινε με συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το ΕΣΠΑ 2007-2013.

Κόστισε 1,5 εκατομμύριο ευρώ και περιλάμβανε -μεταξύ άλλων- εργασιών την αποκατάσταση των τοιχοποιιών, της στέγης, των θυρωμάτων και των πατωμάτων, καθώς και του ζωγραφικού διακόσμου, αλλά και εργασίες απαραίτητες για τη μετατροπή του αρχοντικού σε επισκέψιμο μνημείο).

«Από τα μέσα του 18ου αιώνα, η αρχιτεκτονική της κατοικίας στον νομό Κοζάνης γνωρίζει μεγάλη άνθηση, αντανakλώντας την οικονομική ευμάρεια, η οποία συμπίπτει με την εμφάνιση της νέας αστικής τάξης των εμπόρων και τη μεγάλη οικονομική ανάπτυξη πολλών πόλεων. Η Κοζάνη, η Σιάτιστα, η Εράτυρα, το Τσοτύλι, το Βελβεντό και πολλά από τα χωριά του Βοΐου, όπως ο Πεντάλοφος και η Αγία Σωτήρα, έχουν να επιδείξουν εξαιρετα αρχιτεκτονικά δείγματα της εποχής εκείνης.

Εντονα τα στοιχεία της λαϊκής τέχνης

Γύρω από την αρχιτεκτονική παρατηρείται άνθηση όλων των τομέων της λαϊκής τέχνης. Η ζωγραφική, η ξυλογλυπτική, η λιθογλυπτική αποτελούν τους κύριους κλάδους της διακοσμητικής τέχνης.

Λιθανάγλυφα στολίζουν εισόδους και τζάκια, ενώ ο ξυλόγλυπτος διάκοσμος καλύπτει μεγάλες επιφάνειες του εσωτερικού των σπιτιών.

Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην οροφή και στον ομφαλό που στολίζεται με ρόδακες, άστρα, φρούτα, συχνά σε συνδυασμό με γεωμετρικά σχήματα και άνθη. Μεγαλύτερη έκταση και ποικιλία παρουσιάζει ο ζωγραφικός διάκοσμος που καλύπτει εσωτερικές και εξωτερικές επιφάνειες.

Απόψεις πόλεων, φανταστικά τοπία, μυθολογικές σκηνές, ακόμη και προσωπογραφίες.

Φυτικά και άλλα μοτίβα έχουν εμφανείς επιδράσεις από το μπαρόκ και το ροκοκό, το νεοκλασικισμό και τη μουσουλμανική τέχνη, προσαρμοσμένων στην αισθητική της παράδοσης.

Η διακόσμηση δεν προορίζεται μόνο να τέρψει τον ιδιοκτήτη, αλλά είναι μέσο προβολής, διαφοροποίησης, κοινωνικής ανωτερότητας και επίδειξης» λέει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ η προϊσταμένη της Εφορείας Κοζάνης (όπου ανήκει πλέον η Σιάτιστα) Αρετή Χονδρογιάννη.

Το αρχοντικό της Πούλκως «ανοίγει» και επίσημα την ερχόμενη Κυριακή

Ένα εξαιρετικό δείγμα αστικής αρχιτεκτονικής του 18ου αιώνα, είναι έτοιμο να δεχθεί τους ντόπιους επιγόνους και τους επισκέπτες και να τους μιλήσει ως εύγλωττος μάρτυρας της άνθησης των πόλεων της δυτικής Μακεδονίας, όπου το επιχειρηματικό δαιμόνιο των Ρωμιών εμπόρων κατάφερε να μετατρέψει τις ευκαιρίες που πρόσφερε η αχανής Οθωμανική αυτοκρατορία σε πλούτο και ποιότητα ζωής.

Μοναδικό πρόβλημα είναι η έλλειψη υπαλλήλων, η αδυναμία πρόσληψης φυλάκων και συντηρητών, γραφειοκρατικά προβλήματα στην εκτύπωση εισιτηρίων για τους επισκέπτες, το ποιος θα κρατά τα «κλειδιά» (οι επισκέψεις μπορούν να γίνονται με ραντεβού) της ιστορίας που κρύβεται πίσω από τις πελεκητές πέτρες και τις σιδεριές, τα μιντέρια, τα χρωματιστά γυαλιά στα παραθύρια και τους φεγγίτες, τους «μπας-οντάδες» και τα Σιατιστινά σαχνισιά της Πούλκως.

πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ